ЗАТВЕРДЖЕНО
постановою Кабінету Міністрів України
від 2026 р. №

КРИТЕРІЇ
оцінки допустимості державної допомоги суб'єктам господарювання на працевлаштування окремих категорій працівників та створення нових робочих місць

1. Ці критерії застосовуються Уповноваженим органом з питань державної допомоги (далі - Уповноважений орган) для проведення оцінки допустимості державної допомоги, яка надається суб'єктам господарювання з метою сприяння працевлаштуванню та створенню нових робочих місць для незабезпечених осіб, особливо незабезпечених осіб та осіб з інвалідністю (далі разом - окремі категорії працівників), і встановлюють умови, за яких така державна допомога є допустимою для конкуренції, відповідність яким не є підставою для її надання та отримання.

2. У цих критеріях терміни вживаються в такому значенні:

витрати на оплату праці - сума витрат суб'єкта господарювання на заробітну плату та сплату єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування відповідно до Законів України "Про оплату праці", "Про збір та облік єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування";

допустимі витрати - перелік витрат, що можуть бути відшкодовані отримувачам державної допомоги;

захищена зайнятість - це зайнятість у суб'єкта господарювання, де не менше ніж 30 відсотків працівників є особами з інвалідністю;

особливо незабезпечені особи - особи, що відповідають одній з таких умов:

не мали постійної оплачуваної роботи протягом не менше ніж 24 місяців;

не мали постійної оплачуваної роботи протягом не менше ніж 12 місяців та належать до однієї з категорій, визначених в абзацах другому, четвертому-сьомому пункту 7 статті 1 Закону України "Про державну допомогу суб'єктам господарювання";

чисті додаткові витрати - витрати, пов'язані з працевлаштуванням окремих категорій працівників (зокрема через нижчу продуктивність), з урахуванням

переваг, які отримує суб’єкт господарювання від їхнього працевлаштування (зокрема покращення іміджу підприємства);

чисте збільшення кількості працівників - збільшення штатних одиниць у відповідного суб’єкта господарювання порівняно із середнім показником за певний період часу, після вирахування з кількості створених робочих місць кількості втрачених робочих місць у цей період. Чисельність осіб, зайнятих на умовах повного, неповного робочого часу та сезонних робіт, визначається з урахуванням частки їх річної одиниці праці;

термін “скрутне становище суб’єктів господарювання” вживається у значенні, наведеному в критеріях оцінки допустимості державної допомоги на відновлення платоспроможності та реструктуризації суб’єктів господарювання, затверджених постановою Кабінету Міністрів України від 31 січня 2018 р. № 36 (Офіційний вісник України, 2018 р., № 14, ст. 473).

Інші терміни вживаються у значенні, визначеному в Податковому кодексі України, Законах України “Про державну допомогу суб’єктам господарювання”, “Про захист економічної конкуренції”, “Про зайнятість населення”, “Про основи соціальної захищеності осіб з інвалідністю в Україні”, “Про реабілітацію осіб з інвалідністю в Україні”, “Про соціальні послуги”, “Про оплату праці”, “Про збір та облік єдиного внеску на загальнообов’язкове державне соціальне страхування”, “Про особливості регулювання діяльності юридичних осіб окремих організаційно-правових форм у перехідний період та об’єднань юридичних осіб”, “Про зовнішньоекономічну діяльність”.

3. Ці критерії не застосовуються до державної допомоги:

що надається суб’єктам господарювання, які перебувають у скрутному становищі;

що надається для провадження експортної діяльності, яка безпосередньо пов’язана з обсягом експорту, створенням і функціонуванням мережі розповсюдження або іншими поточними витратами, пов’язаними з експортною діяльністю;

що надається вугледобувним підприємствам на відшкодування витрат, які виникли внаслідок їх ліквідації;

що надається суб’єкту господарювання, який не виконав рішення Уповноваженого органу про повернення незаконної державної допомоги, визнаної недопустимою для конкуренції (в разі наявності такого рішення),

в порядку, передбаченому законодавством про державну допомогу суб'єктам господарювання;

якщо її надання зумовлено виконанням отримувачем державної допомоги - іноземним суб'єктом господарювання обов'язкової вимоги щодо місцезнаходження головного офісу на території України; отримувачу державної допомоги дозволяється мати філію та/або представництво на території України на дату отримання державної допомоги в розпорядження;

якщо її надання залежить від зобов'язання отримувача державної допомоги використовувати товари (роботи, послуги) вітчизняного виробництва.

4. Державна допомога надається в будь-якій формі, передбаченій Законом України "Про державну допомогу суб'єктам господарювання".

5. До категорій отримувачів державної допомоги належать суб'єкти господарювання, що провадять господарську діяльність у будь-якій галузі з урахуванням вимог, передбачених пунктом 3 цих критеріїв.

6. Максимальний розмір державної допомоги, що може бути наданий отримувачу державної допомоги, визначається з урахуванням сукупного розміру державної допомоги.

7. Сукупний розмір державної допомоги з урахуванням незначної державної допомоги, яка надається отримувачу державної допомоги на відшкодування тих самих допустимих витрат, розраховується як сума державної допомоги за всіма програмами державної допомоги та/або індивідуальної державної допомоги.

8. Державна допомога з визначеними допустимими витратами може поєднуватися з:

будь-якою іншою державною допомогою, якщо така допомога стосується різних визначених допустимих витрат;

будь-якою іншою державною допомогою, включно з незначною державною допомогою, щодо тих самих допустимих витрат, які частково або повністю перекриваються, якщо поєднання не призводить до перевищення максимального розміру державної допомоги, що може надаватися. У разі якщо загальний обсяг державної допомоги для осіб з інвалідністю не перевищуватиме 11 млн євро за офіційним курсом Національного банку, встановленим на дату набуття отримувачем права (юридичного факту) на отримання державної допомоги на підставі відповідного нормативно-правового та/або розпорядчого акта, та/або іншого документа, яким надається таке право (далі - дата надання державної допомоги), така допомога може поєднуватися з іншою державною допомогою

щодо тих самих допустимих витрат понад встановлений у цих критеріях максимальний розмір державної допомоги за умови, що максимальний її розмір не перевищуватиме 100 відсотків розміру допустимих витрат протягом будь-якого періоду їх зайнятості.

9. Визначення максимального розміру державної допомоги та розміру допустимих витрат здійснюється з урахуванням податків і зборів (обов'язкових платежів). Податок на додану вартість, що підлягає відшкодуванню, не може включатися до допустимих витрат.

Перелік та розмір допустимих витрат визначаються надавачем державної допомоги.

Державна допомога, що буде виплачена в майбутньому, у тому числі та, що виплачується кількома частинами, а також розмір допустимих витрат приводяться надавачем державної допомоги у відповідність із їх розміром на момент надання державної допомоги отримувачу державної допомоги.

10. Надавач державної допомоги протягом шести місяців з дати її надання або, якщо державна допомога надається у формі податкових пільг, відстрочення або розстрочення сплати податків, зборів чи інших обов'язкових платежів, протягом одного року з дня подання податкової декларації, або у разі надання незаконної державної допомоги, щодо якої Уповноважений орган прийняв рішення про допустимість такої допомоги для конкуренції, протягом шести місяців після прийняття відповідного рішення Уповноваженим органом на власному офіційному вебсайті, а також у формі відкритих даних на Єдиному державному вебпорталі відкритих даних оприлюднює текст програми державної допомоги або індивідуальної державної допомоги, а також інформацію про:

надавача державної допомоги;

мету і форму надання державної допомоги;

підстави надання державної допомоги;

дату надання державної допомоги, період надання державної допомоги;

найменування (для юридичної особи) або прізвище, власне ім'я, по батькові (за наявності) (для фізичної особи-підприємця) отримувача державної допомоги, ідентифікаційний код юридичної особи в Єдиному державному реєстрі підприємств та організацій України (ЄДРПОУ), його категорію (суб'єкт малого, середнього або великого підприємництва) та вид його економічної діяльності за Класифікацією видів економічної діяльності;

загальний обсяг державної допомоги та її частку в загальному бюджеті діяльності чи робіт, на які надається державна допомога.

Така інформація є загальнодоступною та зберігається у надавача державної допомоги протягом десяти років.

Умови надання державної допомоги в межах програм державної допомоги на відшкодування суб'єктам господарювання допустимих витрат на оплату праці незабезпечених та особливо незабезпечених осіб

11. Державна допомога, що надається в межах програми державної допомоги, спрямовується на відшкодування суб'єктам господарювання допустимих витрат на оплату праці незабезпечених осіб протягом максимального періоду - 12 місяців з дати їх працевлаштування, а для особливо незабезпечених осіб - протягом 24 місяців з дати їх працевлаштування.

12. Державна допомога, що надається в межах програми державної допомоги, є допустимою, якщо працевлаштування незабезпечених та особливо незабезпечених осіб призводить до чистого збільшення кількості працівників у суб'єкта господарювання.

У разі якщо працевлаштування не призводить до чистого збільшення кількості працівників у суб'єкта господарювання порівняно із середнім показником за попередні 12 місяців, то посада або посади, на які здійснюється працевлаштування, повинні бути вакантними внаслідок звільнення за власним бажанням, встановлення інвалідності, виходу на пенсію, добровільного скорочення тривалості робочого часу або законного звільнення за неправомірні дії, але не внаслідок скорочення штату.

За винятком випадків законного звільнення за неправомірні дії, незабезпечені особи повинні мати право на безперервну зайнятість протягом мінімального періоду відповідно до законодавства або будь-яких договорів, що регулюють трудові відносини.

13. Якщо фактичний період працевлаштування незабезпечених осіб становить менше ніж 12 місяців, а для особливо незабезпечених осіб - менше ніж 24 місяці, розмір державної допомоги зменшується пропорційно фактичному періоду працевлаштування.

14. Максимальний розмір державної допомоги, що надається в межах програми державної допомоги на відшкодування суб'єктам господарювання допустимих витрат на оплату праці незабезпечених та особливо незабезпечених осіб, не повинен перевищувати 50 відсотків сукупного розміру таких витрат.

15. Загальний обсяг державної допомоги, що надається в межах програми державної допомоги на відшкодування суб'єктам господарювання допустимих витрат на оплату праці незабезпечених та особливо незабезпечених осіб, не повинен перевищувати 5,5 млн євро на рік за офіційним валютним курсом Національного банку, встановленим на дату надання державної допомоги, для одного суб'єкта господарювання.

У разі перевищення загального обсягу державної допомоги така допомога додатково має відповідати умовам, встановленим у пункті 27 цих критеріїв.

Умови надання державної допомоги на відшкодування суб'єктам господарювання допустимих витрат, пов'язаних із сприянням працевлаштуванню незабезпечених та особливо незабезпечених осіб

16. Державна допомога надається на відшкодування суб'єктам господарювання таких допустимих витрат, пов'язаних із сприянням працевлаштуванню незабезпечених та особливо незабезпечених осіб:

на персонал виключно за час, витрачений ними на сприяння працевлаштуванню незабезпечених осіб протягом максимального періоду - 12 місяців з дати їх працевлаштування, а для особливо незабезпечених осіб - протягом 24 місяців з дати їх працевлаштування;

на навчання персоналу для сприяння працевлаштуванню незабезпечених та особливо незабезпечених осіб.

17. Державна допомога на відшкодування суб'єктам господарювання допустимих витрат, пов'язаних із сприянням працевлаштуванню незабезпечених та особливо незабезпечених осіб, має включати заходи, спрямовані на стимулювання самостійності та адаптації зазначених осіб до робочого середовища, супровід таких осіб у соціальних та адміністративних процедурах, підтримку під час комунікації з роботодавцем, а також допомогу у врегулюванні конфліктних ситуацій.

18. Максимальний розмір державної допомоги на відшкодування суб'єктам господарювання допустимих витрат, пов'язаних із сприянням працевлаштуванню незабезпечених та особливо незабезпечених осіб, не повинен перевищувати 50 відсотків сукупного розміру таких витрат.

19. Загальний обсяг державної допомоги на відшкодування суб'єктам господарювання допустимих витрат, пов'язаних із сприянням працевлаштуванню незабезпечених та особливо незабезпечених осіб, не повинен перевищувати 5,5 млн євро на рік за офіційним валютним курсом Національного банку, встановленим на дату надання державної допомоги, для одного суб'єкта господарювання.

У разі перевищення загального обсягу державної допомоги така допомога додатково має відповідати умовам, встановленим у пункті 27 цих критеріїв.

Умови надання державної допомоги на відшкодування суб'єктам господарювання допустимих витрат на оплату праці осіб з інвалідністю

20. Державна допомога надається на відшкодування суб'єктам господарювання допустимих витрат на оплату праці осіб з інвалідністю протягом будь-якого періоду їх зайнятості.

21. Державна допомога є допустимою, якщо працевлаштування осіб з інвалідністю призводить до чистого збільшення кількості працівників у суб'єкта господарювання.

У разі якщо працевлаштування не призводить до чистого збільшення кількості працівників у суб'єкта господарювання порівняно із середнім показником за попередні 12 місяців, то посада або посади, на які здійснюється працевлаштування, повинні бути вакантними внаслідок звільнення за власним бажанням, встановлення інвалідності, виходу на пенсію, добровільного скорочення тривалості робочого часу або законного звільнення за неправомірні дії, але не внаслідок скорочення штату.

За винятком випадків законного звільнення за неправомірні дії, особи з інвалідністю повинні мати право на безперервну зайнятість протягом мінімального періоду, відповідно до законодавства України або будь-яких договорів, які регулюють трудові відносини.

22. Максимальний розмір державної допомоги на відшкодування суб'єктам господарювання допустимих витрат на оплату праці осіб з інвалідністю не повинен перевищувати 75 відсотків сукупного розміру таких витрат.

23. Загальний обсяг державної допомоги на відшкодування суб'єктам господарювання допустимих витрат на оплату праці осіб з інвалідністю не повинен перевищувати 11 млн євро на рік за офіційним валютним курсом Національного банку, встановленим на дату надання державної допомоги, для одного суб'єкта господарювання.

У разі перевищення загального обсягу державної допомоги така державна допомога додатково має відповідати умовам, встановленим у пункті 27 цих критеріїв.

Умови надання державної допомоги на відшкодування суб'єктам господарювання допустимих витрат, пов'язаних із сприянням працевлаштуванню осіб з інвалідністю

24. Державна допомога надається на відшкодування суб'єктам господарювання таких допустимих витрат, пов'язаних із сприянням працевлаштуванню осіб з інвалідністю:

на пристосування приміщень до потреб осіб з інвалідністю;

на персонал виключно за час, витрачений ним на сприяння працевлаштуванню осіб з інвалідністю, та навчання такого персоналу для сприяння працевлаштуванню осіб з інвалідністю;

на пристосування або придбання обладнання, придбання та перевірку програмного забезпечення для використання особами з інвалідністю, включаючи пристосовані або допоміжні технологічні засоби, які є додатковими витратами до тих, які суб'єкт господарювання поніс би в разі працевлаштування осіб без інвалідності;

на транспортування осіб з інвалідністю до місця роботи та місць провадження діяльності, пов'язаної з роботою;

на оплату праці за час, витрачений особами з інвалідністю на реабілітацію;

у випадку забезпечення суб'єктом господарювання захищеної зайнятості - витрат на будівництво, встановлення або модернізацію виробничих потужностей відповідного підприємства, а також будь-яких адміністративних і транспортних витрат, за умови, що такі витрати безпосередньо пов'язані з працевлаштуванням осіб з інвалідністю.

25. Максимальний розмір державної допомоги на відшкодування суб'єктам господарювання допустимих витрат, пов'язаних із сприянням працевлаштуванню осіб з інвалідністю, не повинен перевищувати 100 відсотків сукупного розміру таких витрат.

26. Загальний обсяг державної допомоги на відшкодування суб'єктам господарювання допустимих витрат, пов'язаних із сприянням працевлаштуванню осіб з інвалідністю, не повинен перевищувати 11 млн євро на рік за офіційним валютним курсом Національного банку, встановленим на дату надання державної допомоги, для одного суб'єкта господарювання.

У разі перевищення загального обсягу державної допомоги така державна допомога додатково має відповідати умовам, встановленим у пункті 27 цих критеріїв.

Додаткові умови надання державної допомоги суб'єктам господарювання на працевлаштування окремих категорій працівників та створення нових робочих місць

27. Якщо загальний обсяг державної допомоги для незабезпечених та особливо незабезпечених осіб на відшкодування суб'єктам господарювання допустимих витрат на оплату праці та пов'язаних із сприянням працевлаштуванню перевищує 5,5 млн євро, а для осіб з інвалідністю - 11 млн євро за офіційним курсом Національного банку, встановленим на дату її надання, для одного отримувача державної допомоги, така державна допомога є допустимою в разі додаткового виконання таких умов:

1) державна допомога спрямована на досягнення мети суспільного інтересу та сприяє інтеграції у ринок праці окремих категорій працівників, які без надання державної допомоги не були б працевлаштовані або були б працевлаштовані на неприйнятних умовах.

Для підтвердження мети суспільного інтересу враховуються такі показники:

кількість і категорії працівників, які працевлаштовуватимуться;

рівень зайнятості зазначених категорій працівників на національному, регіональному рівні та/або у суб'єкта господарювання, якому надається державна допомога;

рівень безробіття серед зазначених категорій працівників на національному та/або регіональному рівні;

наявність у межах зазначених категорій працівників особливо маргіналізованих підгруп (вразливі групи населення, соціально незахищені категорії громадян тощо), що потребують додаткової підтримки;

2) встановлено, що державна допомога є належним заходом (інструментом) для досягнення мети сприяння працевлаштуванню та створення нових робочих місць для окремих категорій працівників порівняно з іншими можливими заходами (інструментами) державного втручання, які призводитимуть до менш негативних наслідків для конкуренції;

3) державна допомога має призводити до чистого збільшення окремих категорій працівників у отримувача державної допомоги. Окремі категорії

працівників можуть бути працевлаштовані лише на новостворені робочі місця або на вакантні посади, що виникли внаслідок звільнення за власним бажанням, встановлення інвалідності, виходу на пенсію, добровільного скорочення тривалості робочого часу або законного звільнення за неправомірні дії, але не внаслідок скорочення штату або звільнення працівників, щодо яких припинено надання державної допомоги;

4) державна допомога має стимулюючий ефект.

Державна допомога вважається такою, що має стимулюючий ефект, якщо отримувач державної допомоги:

звернувся за державною допомогою до працевлаштування окремих категорій працівників або має підтвердження того, що право на отримання державної допомоги надано до їх працевлаштування;

підтвердив, що без надання державної допомоги працевлаштування окремих категорій працівників не відбулося б.

Під час оцінки наявності стимулюючого ефекту враховуються, зокрема, такі показники:

внутрішні документи отримувача державної допомоги, які повинні містити інформацію про витрати на працевлаштування окремих категорій працівників у двох випадках: з наданням державної допомоги та без її надання;

наявна або раніше надана державна допомога на оплату праці отримувачу державної допомоги, а саме категорії та кількість працівників, на яких поширюється або поширювалася державна допомога;

річний рівень плинності кадрів за категоріями працівників, яких стосується цей захід;

5) обґрунтовано необхідність отримання суб’єктами господарювання державної допомоги, а її максимальний розмір обмежено до мінімуму для досягнення мети державної допомоги.

Максимальний розмір державної допомоги не повинен перевищувати розміру чистих додаткових витрат на працевлаштування окремих категорій працівників порівняно з витратами на працевлаштування працівників, які не належать до таких категорій, та відповідно максимального розміру державної допомоги, визначеного в пунктах 14 і 22 цих критеріїв.

Уповноважений орган здійснює оцінку впливу державної допомоги на конкуренцію з урахуванням її передбачуваних позитивних та негативних

наслідків, беручи до уваги інформацію, надану, зокрема, надавачем державної допомоги, щодо конкурентів або споживачів, яких це стосується, структури ринку та характеристики галузі або сектору, рівня безробіття, зайнятості та заробітної плати в галузі, у якій планується працевлаштування окремих категорій працівників. Програми державної допомоги матимуть більш обмежений негативний вплив на конкуренцію, ніж індивідуальна державна допомога, спрямована на обмежену кількість конкретних отримувачів.

Під час визначення негативних наслідків державної допомоги для конкуренції Уповноважений орган бере до уваги основні види спотворення конкуренції, спричинені наданням державної допомоги, зокрема, покращення конкурентної позиції отримувача державної допомоги порівняно з іншими суб’єктами господарювання, які є його конкурентами; можливі ефекти заміщення працівників і витіснення з ринку суб’єктів господарювання, що є конкурентами отримувача державної допомоги; потенційний вплив на інвестиційну діяльність; вплив географічних факторів, що може призвести до перенесення місця провадження господарської діяльності суб’єкта господарювання з одного регіону в інший без досягнення мети працевлаштування окремих категорій працівників.

_____